

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconst-Prim” în procedură de faliment,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconst-Prim” în procedură de faliment împotriva Societății pe Acțiuni „Scana” în proces de insolvență, intervenient accesoriu Culcișchi Anatoli și Banca Comercială „Eximbank” Societate pe Acțiuni cu privire la rezoluțiunea contractului, încasarea sumei și repararea prejudiciului,

împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-275/22

NR. PIGD 2-17219891-01-2rac-21112022)

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art. 432, alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. D. Băbălău,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru,

5 august 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconst-Prim” în procedură de faliment,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ana Cucerescu,

Dina Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 decembrie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Maconst-Prim” în procedură de faliment a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Scana” în proces de insolvabilitate solicitând:

- rezoluțiunea contractului de colaborare nr.DS-SJ-02 din 27.09.2005;
- încasarea de la SA „Scana” în beneficiul SRL “Maconst-Prim” a datoriei ce constituie suma real investită în cuantum de 2.685.573,08 dolari SUA, echivalentă în lei moldovenești conform cursului oficial stabilit la data executării,
- încasarea de la SA „Scana” în beneficiul SRL “Maconst-Prim” suma de 21.469.279,4 lei cu titlu de datorie sub formă de prejudiciu real;
- încasarea de la SA „Scana” în beneficiul SRL “Maconst-Prim” a venitului ratat în cuantum de 5.612.325,96 Euro, echivalent în lei moldovenești conform cursului oficial stabilit la data executării;
- încasarea de la SA „Scana” în beneficiul SRL “Maconst-Prim” a cheltuielilor de judecată suportate.

2. În motivarea acțiunii depuse a indicat că, la 27.09.2005 SRL „Maconst-Prim” (partea-1) și SA „Scana” (partea-2) au încheiat contractul de colaborare nr. DS-SJ-02, obiectul căruia îl constituie colaborarea părților contractuale, fără a constitui o persoană juridică, în scopul edificării în mun. Chișinău str. Petru Rareș 55-57, a unui complex locativ din 10 blocuri locative, prima etapă constituind construcția a 4 blocuri locative pe sectoarele A, B, C, D (conform Anexelor nr. 1 și 2 la Contract) și obținerea în proprietate a caselor cu comercializarea ulterioară a apartamentelor din aceste blocuri locative. Scopul contractului, fixat la pct. 1.4. a constat și comercializarea cât mai eficientă a apartamentelor construite cu o suprafață de aproximativ 56.000 metri pătrați.

3. Indică că, potrivit pct.2.2 al contractului de colaborare, SRL „Maconst-Prim” urma să achite suma de 1,5 milioane dolari SUA, ceea ce constituia 25% din devizul de cheltuieli, pentru elaborarea proiectelor și demolarea construcțiilor terțelor persoane aflate pe terenul de construcție unde urma a fi deschis șantierul, cu evacuarea locatarilor respectivi. Conform prevederilor pct. 2.3 SA „Scana” urma să ofere terenul din str. Petru Rareș,

nr. 55-57, din mun. Chişinău, cu suprafaţa de 1,6 ha pentru construcţia Complexului locativ, precum şi să finanţeze lucrările de construcţie rămase în proporţie de 75% din Devizul general de cheltuieli. Iar potrivit prevederilor pct.3.1 SA „Scana” era obligată de a organiza şi executa lucrările de construcţie a blocurilor locative. În baza pct.1 al Acordului Adiţional Nr. 5 din 05.05.2007 din contractul de colaborare nr. DS-SJ-02 din 27.09.2005 contribuţia SRL „Maconst-Prim” a fost stabilită în sumă de 2 milioane de dolari SUA, ceea ce constituie 25% din devizul general de cheltuieli necesar pentru elaborarea proiectelor, finanţarea procurării lotului de teren şi încăperilor nelocative amplasate în mun. Chişinău, str. Petru Rareş, 57, demolarea construcţiilor terţelor persoane aflate pe acel teren.

4. Relevă că, SRL „Maconst-Prim” şi-a îndeplinit integral obligaţiunile asumate conform contractului de colaborare DS-SJ-02 (ДС-СЖ 02) din 27.09.2005, achitând pârâtului SA „Scana” 34.100.000 lei, echivalentul a 2.685.573,08 dolari SUA, prin ordinul de plată nr. 667 din 22.09.2006 a transferat la contul bancar nr.225100859 al SA „Scana” în BC „Eximbank” SA suma de 13.500.000 lei, echivalent a 1.014.092,12 dolari SUA. (Conform cursului oficial stabilit de BNM a RM din data de 22.09.2006 dolari SUA= 133.124 lei. $13.500.000/13,3124 = 1.014.092,12$ dolari SUA) sau a 796.366,21 Euro. 1 Euro = 16,9520 lei ($13.500.000/16,9520 = 796.366,21$ Euro); ordinul de plată nr. 379 din 05.06.2007 a transferat la contul bancar nr.225100859 al SA „Scana” în BC „Eximbank” SA. suma de 20.600.000 lei, echivalentul a 1.671.480,96 dolari SUA (Conform cursului oficial stabilit de BNM a RM la data de 05.06.2007 dolari SUA= 12,3244 lei $20.600.000/12,3244 = 1.671.480,96$ dolari SUA) sau a 1.241.307,83 Euro. 1 Euro = 16,5954 lei ($20.600.000/16,5954 = 1.241.307,83$ Euro).

5. Susţine că, conform cererii introductive din 26.05.16 privind intentarea procedurii accelerate de restructurare faţă de SA „Scana”, în persoana administratorului Culciţchi Anatolie, pârâtul recunoaşte că deţine active materiale în curs de execuţie în sumă de 21.872.345 lei constante de SRL „Maconst-Prim” conform contractului de colaborare care constau din următoarele obiecte amplasate pe str. P. Rareş nr.55/1 – 14.505.885 lei str. P. Rareş nr.55/2 – 7.366.460 lei.

6. Prin aceeaşi cerere, reprezentantul SA „Scana”, Culciţchi Anatolie, indică că la data de 31.03.2016, la balanţa debitorului figurează construcţii nefinisate în sumă de 37.502.460 lei, care constă din următoarele obiecte amplasate: str. P. Rareş 55/1 – 28.729.166 lei; Str. P. Rareş 55/2 – 8.773.293 lei.

7. Astfel, deşi conform punctului 1.1. al contractului de colaborare nr. DS-SJ-02, urmau a fi construite 10 blocuri locative, dintre care la prima etapă urmau a fi edificate 4 blocuri locative, iar conform prevederilor pct. 2.3., pct. 3.1. SA „Scana” urma să finanţeze lucrările de construcţie rămase în

proporție de 75% din Devizul general de cheltuieli și era obligată de a organiza și executa lucrările de construcție a blocurilor locative, la data intentării procedurii de insolabilitate față de SA „Scana” se atestă edificarea doar a două blocuri locative nefinisate, care sunt în curs de execuție, în valoare de 37.502.460 lei.

8. Consideră că, SA „Scana” nu și-a executat obligațiunile prevăzute la pct. 2.3., 3.1. al contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 nefinanțând lucrările de construcție rămase în proporție de 75% din Devizul general de cheltuieli precum și neorganizând și neexecutând în termen și în volum deplin lucrările de construcție a blocurilor locative.

9. Susține că, potrivit datelor evidenței contabile a pârâtului, SA „Scana” a achitat conform contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 doar suma de 3.402.460 lei ($37.502.460 - 34.100.000 = 3.402.460$), iar blocurile locative ce au constituit obiectul contractului de colaborare nr. DS-SJ-02, amplasate în mun. Chișinău, str. P. Rareș 55/1 și str. P. Rareș 55/2, care se află la balanța SA „Scana” și sunt înregistrate în registrul bunurilor imobile după pârât au fost edificate practic doar cu eforturile SRL „Maconst-Prim” și în proporție de 90.93 % din suma totală a acestora din sursele bănești investite de SRL „Maconst-Prim”.

10. Potrivit pct. 1.3. din contractul de colaborare nr. DS-SJ-02 părțile au convenit de a comercializa în comun apartamentele din Complexul locativ construit, iar potrivit pct. 1.5. din același contract, scopul părților constă în realizarea spațiilor locative, care vor fi repartizate în proporții egale, adică câte 50% fiecărei părți.

11. Menționează că, pârâtul a încălcat și prevederile pct.1.3.. 1.5.. ale contractului de colaborare enunțat, ori SA „Scana” a comercializat apartamentele din Complexul locativ nominalizat de una singură și nu în comun cu reclamantul SRL „Maconst- Prim”.

12. Invocă reclamantul că, SRL „Maconst-Prim” nu a comercializat nici un apartament din Complexul locativ enunțat și nici nu a avut o astfel de posibilitate, ori, toate apartamentele sunt înregistrate în registrul bunurilor imobile cu drept de proprietate după SA „Scana”. Explică că, potrivit pct. 7.1. contractul are efecte juridice și este obligatoriu pentru părți până la executarea scopurilor indicate la pct. 1.5., dar termenul acestuia nu poate depăși 5 ani din momentul încheierii.

13. Potrivit pct.5.5. al contractului de colaborare nr. DS-SJ-02, rezultatele colaborării comune, obținute în cadrul executării contractului vor fi repartizate între părți, după darea în exploatare a obiectului dar nu mai târziu de 30 de zile. Conform art. 140 alin (5) a Legii insolabilității, creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolabilitate.

14. Indică că, în condițiile în care la data intentării procesului de insolabilitate față de SA „Scana” se atestă edificarea doar a două blocuri locative nefinisate, în curs de execuție, care nu sunt date în exploatare, creanțele SRL „Maconst-Prim” față de SA „Scana” au devenit scadente de la momentul intentării procesului de insolabilitate.

15. Precizează că, și dreptul SRL „Maconst-Prim”, în procedură de faliment de a solicita încasarea datoriei de la SA „Scana” a apărut la data intentării procesului de insolabilitate față de SA „Scana”.

16. Relevă că, prin prisma normelor imperative ale art. 572 alin. (2). 642 alin (1). 643 alin. (1) Cod civil al RM, obligația nu se stinge la expirarea termenului, contractului ci se stinge doar prin executare. Pretinde că raporturile juridice între părți nu încetează la expirarea termenului contractului ci doar după ce obligațiile au fost executate.

17. Comunică că, termenul contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 a expirat la 27.09.10, însă scopul contractului sau rezultatul care urma a fi obținut ca urmare a încheierii acestuia nu a fost realizat până în prezent ca urmare a neexecutării esențiale de către pârâtul SA „Scana” a obligațiilor prevăzute la pct. pct. 2.3., 3.1.1.3, 1.5. ale contractului de colaborare nr. DS-SJ-02, fapte ce determină dreptul reclamantului SRL „Maconst-Prim” de a solicita rezoluțiunea contractului de colaborare enunțat în temeiul art. 735 CC al RM.

18. Concomitent, conform art. 738 alin (1) CC al RM și art. art. 142 alin. (9), 150 alin. (7) ale Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.12 în coraport cu faptul că SRL „Maconst-Prim” a achitat integral SA „Scana” întru executarea condițiilor contractuale cota sa de investiție, aceasta urmează a fi restituită de către pârât, reclamantei, în cuantumul total achitat – 2.685.573,08 dolari SUA echivalentă în lei moldovenesti conform cursului oficial la data executării.

19. Reclamanta pretinde că în temeiul pct. 6.2. al contractului de colaborare nr. DS-SJ-02, în cazul încetării termenului contractului, venitul obținut în rezultatul activității comune va fi împărțit între părți conform pct. 5.1. potrivit căruia părții nr. 1- SRL „Maconst-Prim” îi revin în proprietate 9.000 metri pătrați de spații locative.

20. Conform pct. 5.2. al contractului nominalizat, părțile au dreptul de a alege una din variantele de recepționare a cotei sale: în echivalent bănesc, suma contravalorii spațiilor ce-i aparțin conform cotei sale; în natură-spațiile (apartamentele) conform pct. 5.1.

21. În baza acordului adițional nr. 11 din 27.05.09 la contractul de colaborare nr. DS-SJ-02 din 27.09.2005 părțile au stabilit prețul de comercializare a apartamentelor edificate în blocurile locative situate în mun.

Chișinău, str. Petru Rareș nr. 55/1 și nr. 55/2 în mărime de 850 Euro pentru un metru pătrat.

22. Astfel, consideră că, în temeiul art. art. 602, 610 alin. (1), (2), 611,738 alin. (5) Cod civil și potrivit condițiilor contractuale, drept urmare a investiției efectuate de către SRL „Maconst-Prim”, în mărime de 2.685.573,08 dolari sau 34.100.000 lei (2.037.674,04 Euro) reclamanta urma să obțină un beneficiu al investiției date, manifestat prin 9.000 metri pătrați de spații locative, evaluate de părțile contractante la prețul de 850 Euro pentru un metru pătrat, echivalent cu 7.650.000 Euro (9.000 m.p. x 850 Euro = 7.650.000 Euro).

23. Ca consecință, indică că, venitul ratat de SRL „Maconst-Prim” ca urmare a faptului că SA „Scana” nu și-a executat corespunzător obligațiile contractuale constituie suma de 5.612.325,96 Euro (7.650.000 Euro – 2.037.674,04 Euro), care urmează a fi recuperată de la pârât.

24. De asemenea, arată reclamanta că conform pct. 3.2 al Contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 părțile au convenit, că toate cheltuielile care vor fi suportate de către SRL „Maconst-Prim” aferente contractelor de credit încheiate în scopul îndeplinirii condițiilor contractului menționat, vor fi suportate de SRL „Maconst-Prim” și SA „Scana” în părți egale.

25. În această privință reclamanta indică că în perioada 2006-2008, întru executarea de către SRL „Maconst-Prim” a obligațiilor asumate prin contractul de colaborare nr. DS-S.J-02, între BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA, având calitatea de creditor și având calitatea de debitor, au fost încheiate trei contracte de credit bancar, nr 1944 din 14.09.2006, nr. 2278 din 04.06.2007 și nr. 2758 din 25.04.2008, iar prin ordinul de plată nr. 667 din 22.09.2006 SRL „Maconst-Prim” a transferat din contul său bancar deținut la ”Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA la contul bancar al SA „Scana” suma de 13.500.000 (90% din corpul creditului) ca plată în avans pentru finanțarea elaborării documentației de proiect. Iar prin ordinul de plată nr. 379 din 05.06.2007, SRL „Maconst-Prim” a transferat din contul său deținut la BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA la contul bancar al SA „Scana” suma de 20.600.000 lei (93,64% din corpul creditului), ca investiții în construcții.

26. Menționează reclamanta că, conform cererii de validare a creanței nr /i 8467 din 18.06.14. BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A. a înaintat în cadrul procesului de insolvență SRL „Maconst-Prim” creanțele față de reclamantă în sumă de 93.894.836,92 lei dintre care: 25.676.593,13 lei-credite (principal) acordate: 16.021.778,11 lei-dobânzi: 37.537.697,88 lei-dobânzi majorate; 239.167,5 lei comisioane; 14.419.600,3 lei penalități de întârziere.

27. Conform tabelului definitiv al creanțelor creditorilor împotriva patrimoniului debitorului SRL „Maconst- Prim” actualizat la 01.03.16,

creanțele în sumă de 93.894.836,92 lei a BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA au fost validate de către instanța de insolabilitate.

28. Potrivit calculului eliberat de BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” SA sub nr. 03-8 din 15.12.17. către lichidatorul „Maconst-Prim” SRL în cadrul procedurii de insolabilitate Banca și-a înaintat creanțe deținute față de „Maconst-Prim” SRL în mărime de 93.894.836,92 lei, din care creanțe ce reies din creditul nr. 1944 în mărime de 14.302,378,12 lei (inclusiv credit și plăți calculate aferent părții din credit transferată către SA „Scana”, în mărime de 12.872.140,31 lei sau 90% din toate plățile aferente creditului restante la data intentării procesului de insolabilitate față de reclamant), și creanțe care reies din creditul nr. 2278 în mărime de 32.699.860,29 lei (inclusiv credit și plăți calculate aferent părții din credit transferată către SA „Scana”, în mărime de 30.620.149,18 lei sau 93,64% din toate plățile aferente creditului, restante la data intentării procesului de insolabilitate față de reclamant).

29. Indică că, în rezultatul transferurilor efectuate de „Maconst-Prim” SRL la contul „Scana” SA a mijloacelor bănești în mărime de 13.500.000 lei și 20.600.000 lei, au fost suportate cheltuieli și sunt pretinse creanțe de către „Maconst-Prim” SRL în sumă totală de 42.938.558, 94 lei după cum urmează; pentru creditul nr.1944 – 16.273.126,40 lei, inclusiv 1.245.539,27 lei (dobânda ordinară restantă) + 6.485.959, 83 lei (dobânda majorată) – 1.120.985 34 lei (penalitatea) +7 420 641, 97 lei (dobândă ordinară achitată băncii până la intentarea procesului de insolabilitate); pentru creditul nr. 2278 – 26.665.432,54 lei, inclusiv 4.790.175,43 lei (dobânda ordinară restantă)+12.759.410,83 lei (dobânda majorată) +111.587,32 lei (comision de acordare a creditului) +4.311.157,88 lei (penalitate) + 4.693.101,07 lei (dobândă ordinară achitată băncii până la intentarea procesului de insolabilitate).

30. Declară că, pârâul SA „Scana” nu și-a onorat obligațiunile stipulate la p. 3.2 al contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 din 27.09.2005, neachitând SRL „Maconst-Prim” jumătate din cheltuielile suportate de către aceasta aferente contractelor de credit încheiate în scopul îndeplinirii condițiilor contractului de colaborare nr. DS-SJ-02 din 27.09.2005, și anume 21.469.279,4 lei (42.938.558,94 lei).

31. Susține că, acumularea dobânzilor și penalităților de întârziere a stingerii restanțelor la credit de către reclamantă se datorează în exclusivitate vinovăției pârâului SA „Scana”, care a târăgănat executarea contractului de colaborare enunțat și nu a asigurat obținerea la timp de către SRL „Maconst-Prim” a beneficiilor preconizate, care ar fi fost îndreptate la stingerea restanțelor la credite.

32. Consideră reclamanta că în legătură cu neexecutarea corespunzătoare a contractului din partea SA „Scana”, pârâțul i-a cauzat reclamantului SRL „Maconst-Prim” un prejudiciu real și direct în cuantum de 21.469.279,4 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

33. Prin încheierea din 27 februarie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Central, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Anatolie Culcițchi.

34. Prin încheierea protocolară din 18 februarie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu BC „Eximbank” SA.

35. Prin hotărârea din 2 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca tardivă acțiunea înaintată de către SRL „Maconst Prim” împotriva SA „Scana”, intervenient accesoriu Culcițchi Anatoli, BC „Eximbank” SA cu privire la rezoluționară contractului, încasarea sumei și repararea prejudiciului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

36. La 26 noiembrie 2020, BC „Eximbank” SA, a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 2 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

37. La 30 noiembrie 2020 SRL „Maconst Prim” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 2 noiembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care să se admită integral cererea de chemare în judecată depusă.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

38. Prin încheierea din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de BC „Eximbank” SA împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020, s-a restituit din motiv că, apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței expuse în încheierea Curții de Apel Chișinău 21 decembrie 2020.

39. Prin decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de SRL „Maconst Prim” în procedură de faliment s-a respins, ca neîntemeiat. S-a menținut hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2020.

40. Curtea de Apel a apreciat ca a fiind întemeiate concluziile primei instanțe că, acțiunea SRL „Maconst-Prim” este tardivă dat fiind faptul că, reclamantul a omis termenul de adresare în instanța de judecată, dat fiind faptul că, cerința de rezoluțiune a contractului de colaborare nr.DS-SJ-02 din

27.09.2005 și încasarea de la SA „Scana” a datoriei de 2.685.573,08 dolari SUA a fost înaintată la 19.12.2017 peste termenul de 3 ani prevăzut de lege.

41. A reținut că, părțile în contractul DS-SJ-02 din 27.09.2005 au stipulat la pct.7.1. că termenul contractului nu poate depăși 5 ani din momentul încheierii, în consecință termenul contractului nr. DS-SJ-02 încheiat la 27.09.2005 potrivit art.264 alin.(1) Cod civil a expirat la 27.09.2010.

42. A notat că, reieșind din prevederile art 747 Cod civil (în redacția legii în vigoare până la 01.03.2019), art. 735 alin. (1), art. 737 Cod civil, rezoluțiunea contractului, adică desființarea lui are loc în cazul în care una din părți nu execută obligațiile contractului a cărei valabilitate de executare nu a expirat. Dreptul la rezoluțiune trebuie exercitat într-un anumit termen.

43. Instanța de apel a constatat că, la caz, rezilierea contractului s-a solicitat peste 12 ani de zile din momentul încheierii lui, or astfel contractul de colaborare nr.DS-SJ-02 din 27.09.2005 este consumat, respectiv SRL „Maconst Prim” în procedură de faliment și-a pierdut dreptul de rezoluțiune asupra lui. Deci acest drept nu a fost exercitat în interiorul termenului de prescripție.

44. Totodată a reiterat că, SRL „Maconst-Prim” la data de 27.09.2010 (data expirării contractului DS-SJ-02), a solicitat prin notificarea nr.52 încheierea unui acord de prelungire a termenului prevăzut la pct.7.1 din contractul menționat, iar SA „Scana” prin notificare nr.96 din 27.09.2010 a refuzat, iar în acest sens, SRL „Maconst-Prim” a aflat despre încălcarea dreptului la data 27.09.2010, care este și data expirării termenului contractual, acționând în judecată SA „Scana” peste o perioadă de 7 ani, contrar prevederilor art.267 alin.(1) Cod civil.

45. Instanța de apel a respins argumentele apelantului, precum că creanțele SRL „Maconst-Prim” față de SA „Scana” au devenit scadente de la momentul intentării procesului de insolvabilitate, iar dreptul reclamantei în procedură de faliment de a solicita încasarea datoriei de la pârâtă a apărut la data intentării procesului de insolvabilitate față de SA „Scana”, or art. 267 alin.(1) Cod civil în coraport cu art.272 alin.(1) prevede expres termenul de 3 ani în care persoana are dreptul să-și apere pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat, iar dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

46. A notat că, nu este justificată invocarea reclamantului a art. 140 alin. (5) Legea insolvabilității, deoarece nu este clar, ce fel de creanță a avut în vedere reclamantul, că ar fi ajuns la scadență, la data intentării procesului de insolvabilitate față de SA „Scana”, fiind greșită poziția că creanțele reclamantului față de pârât au devenit scadente la momentul intentării procesului de insolvabilitate. Or, din cele trei capete de pretenții ale reclamantului, doar cererea de încasare a sumei de 21.469.279,4 lei, ceea ce pretinde reclamantul ca fiind prejudiciul material efectiv, poate fi catalogată

ca datorie, asumată de către părți la pct.2.1. din contractul de colaborare, iar în acest caz, termenul de prescripție începe a curge din momentul când aceste datorii comune au început a se acumula, sau, cel târziu, din momentul încetării contractului de colaborare.

47. În ce privește pretenția de încasare a sumei de real investite de 2.685.573,08 dolari SUA, relevă Curtea de Apel că, aceasta nu poate fi calificată ca fiind o datorie, pentru că, prin contract, pârâtul nu și-a asumat o atare „obligatie”. Aceasta este pretenție subsecventă pretenției în rezoluțiune, și anume, se referă la restituirea prestației executate, ca efect al rezoluțiunii, fiind evident că această pretenție este prescrisă, deoarece termenul de prescripție a început a curge din momentul, când reclamantul a aflat sau trebuia să afle, că lucrările nu vor putea fi continuate, adică data încetării contractului, sau data primirii refuzului de prelungire a contractului.

48. Corespunzător, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a respins pretenția subsecventă ca fiind tardivă în ceea ce vizează repararea prejudiciului în privința sumei de 21.469.279,4 lei cu titlul de datorie sub formă de prejudiciu real și a sumei de 5.612.325,96 Euro cu titlul de venit ratat.

49. Cu referire la trimiterea apelantului la art. 1343 alin (5) Cod civil, instanța de apel a accentuat că, reclamantul omite faptul că norma respectivă se referă la bunurile materiale care au fost vărsate ca și contribuție, și nicidecum la mijloacele bănești, care reprezintă bunuri generice.

50. La caz, reclamantul a contribuit prin surse financiare, care, de altfel, au fost transformate în alte bunuri și servicii (de proiectare, de demolare a vechilor construcții) și respectiv, nu poate pretinde la primirea acestei sume de bani, pe care a dat-o în calitate de contribuție.

51. Totodată subliniază că, la pct.5.1 din contract, părțile după edificarea blocurilor de locuit conform planului de construcție expuse în anexele 1 și 2 ale contractului au urmărit dobândirea dreptului de proprietate asupra a câte 9.000 m.p. din apartamentele construite pentru fiecare parte contractantă, iar potrivit art.321 alin.(2) Cod Civil în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege, fapt ce nu a avut loc.

52. La acest capitol, obiectul acestui litigiu nu este adjudecarea dreptului de proprietate al reclamantului asupra cotei de 9.000 m.p. din spațiile locative, iar prin urmare este irelevantă abordarea despre „renunțarea” reclamantului la dreptul de proprietate asupra bunurilor construite și care urmau a fi primite în proprietate în temeiul contractului, dacă acesta ar fi fost executat corespunzător.

53. Astfel argumentele apelantului referitor la pierderea dreptului de proprietate de către SRL „Maconst-Prim”, sau obținerea acestui drept de

către SA „Scana”, nu au nici o relevanță asupra prescripției, or reclamantul s-a abătut de la obiectul litigiului, care nu constă în împărțirea rezultatelor activității comune.

54. Corespunzător, nu are nici o relevanță nici art. 1370 Codul civil, deoarece acest litigiu nu conține o pretenție privind desființarea comunității.

55. Instanța de apel constată că prin neexecutarea clauzelor contractuale până la 27.09.2010 de către părțile contractului DS-SJ-02 încheiat la 27.09.2005, SRL „Maconst-Prim” s-a adresat peste termenul general de 3 ani prevăzut de art. 267 Cod Civil, acțiunea fiind una tardivă, iar prevederile Legii insolvenței în speță nefiind aplicabile ținând cont de faptul că la caz răspunderea părților derivă din raporturile contractuale.

56. Colegiul a reținut că apelantul nu a solicitat primei instanțe repunerea în termenul de prescripție, în ordinea și pentru motivele instituite de art. 279 Cod civil și art. 116 CPC și nu a prezentat probe ce ar dovedea că în perioada de până la depunerea acțiunii în instanță, inclusiv în cea în care termenul de prescripție expirase deja, a fost în imposibilitate obiectivă de a înainta acțiunea în judecată, precum și nu a prezentat careva probe care să demonstreze faptul că termenul de prescripție extinctivă a fost întrerupt.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

57. La 22 august 2022, SRL „Maconst-Prim” în procedură de faliment a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

58. În susținerea recursului a invocat încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material și procesual, susținând că instanțele de fond și de apel au interpretat și au aplicat eronat prevederile referitoare la termenul de prescripție, apreciind greșit momentul începerii curgerii acestuia și omițând examinarea completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor cauzei. Arată că instanțele au făcut referire doar la prevederea potrivit căreia termenul contractului nu poate depăși 5 ani din momentul încheierii, ignorând celelalte prevederi contractuale care stabilesc că contractul are efecte juridice și este obligatoriu pentru părți până la executarea scopurilor indicate în contract și că rezultatele colaborării urmează a fi repartizate după darea în exploatare a obiectului.

59. Susține că instanțele au interpretat eronat prevederile Codului civil privind societatea civilă, întrucât expirarea termenului contractului nu eliberează părțile de obligațiile asumate, iar actele în curs de executare

trebuie finalizate. În opinia recurentului, obligațiile contractuale au continuat să producă efecte juridice.

60. Totodată, recurentul invocă aplicarea eronată a dispozițiilor Legii insolabilității, susținând că odată cu intentarea procesului de insolabilitate față de SA „Scana”, toate obligațiile acesteia au devenit creanțe față de patrimoniul debitorului, iar dreptul de creanță al SRL „Maconst Prim” s-a născut din momentul intentării procesului de insolabilitate. Susține că instanțele nu au aplicat normele legale ce urmau a fi aplicate și au aplicat eronat alte norme legale nerelevante speței.

61. Menționează că hotărârile instanțelor nu conțin o motivare care să răspundă argumentelor invocate și invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind obligația instanțelor de a răspunde argumentelor esențiale ale părților și de a pronunța hotărâri motivate.

62. De asemenea, recurentul invocă că sunt lipsite de suport juridic și contradictorii argumentele instanței de apel privind momentul în care contractul putea fi rezoluționat și privind începutul curgerii termenului de prescripție, arătând că instanța de apel nu a indicat momentul concret al începerii și expirării termenului de prescripție și nici termenul rezonabil în care putea fi solicitată rezoluțiunea contractului.

63. Recurentul contestă concluziile instanței de apel referitoare la prescripția dreptului privind încasarea prejudiciului real reprezentând plățile comune aferente creditelor contractate și susține că acestea au devenit exigibile ulterior, în cadrul procedurii de insolabilitate.

64. Mai indică faptul că instanțele au omis aplicarea art. 276 Cod civil privind suspendarea prescripției, susținând că SA „Scana” a administrat în continuare bunurile comune ale societății civile, fără a prezenta socotelile și fără a înceta administrarea acestora, astfel încât prescripția nu putea începe să curgă sau, după caz, era suspendată. Totodată, se arată că despre modul de gestionare a investițiilor și despre preținsele delapidări recurentul a aflat doar după intentarea procesului de insolabilitate și efectuarea raportului de inspectare financiară.

POZIȚIA INTIMARULUI

65. La 20 decembrie 2022, SA „Scana” a depus referință la recurs, solicitând declararea recursului inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

66. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea

Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

67. Recursul declarat de SRL „Maconst-Prim” în procedură de faliment a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

68. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

69. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

70. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

71. Art. 433 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4);

MOTIVAREA INSTANȚEI

72. Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că, decizia din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată părților prin scrisoare de expediere a actului judecătoresc din 3 august 2022. Cu toate acestea, în dosar nu există o dovadă clară a recepționării acesteia de către recurent. Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, în lipsa unor dovezi contrare, recursul a fost depus în interiorul termenului legal

73. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

74. Astfel, procedura admisibilității recursurilor va consta în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursurilor, la caz, 22 august 2022.

75. În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

76. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2),

(3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

78. În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

79. În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

80. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

81. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

82. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

83. Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele,

încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

84. Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

85. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

86. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

87. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de către SRL „Maconst-Prim” în procedură de faliment, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

88. Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconst-Prim” în procedură de faliment împotriva deciziei din 29 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ana Cucerescu

Diana Stănilă